

№12
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 394 sahifa,
2-dekabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Woosyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekiston sharoitida ayollar ijtimoiy faolligini oshirishda psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari	26
Xuseynova Abira Amanovna	
Pragmalinguodidactic Principles in Teaching English for Philologist Students and their Application in Intercultural Communication.....	31
Arzieva Bibi-Sanem Aynazarovna	
Metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan biologiya o'quv materiallarini loyihalash, joriy etish va samaradorligini baholash.....	35
Abdurasulova Gulrux Habibullayevna	
Oligofreniya holatida neyropsixologik tashxislar qo'llanilishining umumiy masalalari	40
Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li, Xojaliyeva Sarvinov Elyorjon qizi	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarida kreativ kompetensiyani rivojlantirish pedagogik muammo sifatida ...	44
Asatova Dildora Aslamovna	
Ingliz tili o'qish ko'nikmalarini takomillashtirishda autentik manbalarning roli.....	49
Bekmuratova Nargiza Arislanbayevna	
Insuldan keyingi nutqni tiklashda logopedik rehabilitatsiya va nevrologik muolajalar integratsiyasi	52
Boltaboyeva Xurshida Sharofiddinovna	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	56
Hamraqulova Gulandom Sodiq qizi	
Buyuk ipak yo'li xalqlari o'rtasidagi pedagogik va madaniy aloqalarning vujudga kelishi.....	59
Mirxalilova Nargiza Akbarovna	
Bo'lajak tarbiyachilarni bolalarni nutqini o'stirishga bo'lgan kasbiy-pedagogik tayyorgarligini o'stirish	63
Mitaliboyeva Dildora	
Koxlear implantli bolalarning eshituv-nutqiy faolligini oshirishda differensial yondashuv asosida korreksion-pedagogik ish	66
Nartayeva Shahnova Yulchibayevna	
Fasilitatsion yondashuv asosida kichik maktabgacha yoshdagi bolalarda adaptiv ko'nikmalarni rivojlantirishning psixologik-pedagogik mexanizmlari.....	71
Normatova Nilufar Komilovna	
Boshlang'ich sinflarda disgrafiyasi bo'lgan o'quvchilarda yozish kompetensiyalarini shakllantirishning ilmiy-nazariy asoslari (XIX–XXI asrlarda).....	76
Qaxxorova Saidaxon, Mamarajabova Zulfiya	
Raqamli texnologiyalar va onlayn platformalar orqali olimpiya ta'limini rivojlantirish: yoshlar orasida axloqiy va jismoniy madaniyatni oshirish	80
Qodirov Jurabek Mamatsimonovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sun'iy intellekt bilim va savodxonligini rivojlantiradigan innovatsion jismoniy-interaktiv o'yinlar: pedagogik model	83
Quvonova Nodirabegim Shavkat qizi	
"Sab'ai sayyor" asarida qo'llangan onomastik birliklar haqida mulohazalar	87
Gadayev Oybek Yaxshiboyevich, Ravshanova Sharbatoy Rahmatilla qizi	
Ijtimoiy tarmoq shifokorlarining masofaviy konsultatsiyalari shaxs psixikasi va salomatligiga ta'siri	91
Askarova Nargiza Abdivaliyevna, Ravshanova Zarnigor Daminovna	
Talabalar ilmiy dunyoqarashini rivojlantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalari va interfaol metodlardan foydalanish.....	95
Satvoldiyev Faxriddin Akbarali o'g'li	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari orqali pedagoglarning kreativligini rivojlantirish	99
Saydullayeva Gulasal Umidjon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalar motorikasini rivojlantirishning standart modeli	102
Sirojiddinova Xamidaxon Xasanboy qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarning shaxslararo munosabat kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	106
Turg'unova Gulnoza Muhammadjonovna, Xodjiyeva Mahliyo	

Shaxsdagi mehnat motivatsiyasi samaradorligini ta'minlashga xizmat qiluvchi korrelyatsion bog'liqliklar tahlili	109
Xusanov Samariddin Maxmadaminovich	
Auditoriyadan tashqari musiqiy mashg'ulotlarni art-terapiya yordamida tashkil etish asoslari	112
Yarashev Jo'rabek To'rayevich	
Формирование творческого мышления школьников на уроках музыки	117
Габдулманова Ильнура Минисламовна	
Теоретико-методологические основы коллаборативного обучения, кооперативных подходов и интерактивных педагогических методов	119
Жураева Мафтуна Бахтиёр кизи	
Педагогическое колесо как инструмент формирования цифровой компетентности будущих педагогов дошкольного образования	124
Уразова М. Б., Усманова У. Б.	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе "школа–махалля" в Узбекистане ..	130
Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли	
Педагогические условия формирования языковой грамотности у учащихся с тяжелыми нарушениями речи	135
Юсупова Зулайхо Бахром кизи	
Valeologik tarbiyada o'yin texnologiyalarining ahamiyati	139
Berkinova Charos Islomovna	
O'quvchilarda faol fuqarolik kompetensiyasi tushunchasi, mazmuni va shakllanishi	142
Buvorayeva Gulruh Shoikrom qizi	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi asosida o'qitishning didaktik imkoniyatlari	145
Cho'tboyeva Munisxon Eshpo'lat qizi	
Tabiatga muhabbat: maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar va o'yinlar orqali ekologik tarbiya	150
Ergasheva Umriniso Komilovna	
Zamonaviy ta'lim – talabalar ijtimoiy intellektini shakllantirish omilidir	153
Ermatova Gulnoz Pirimovna	
O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitishda pedagogik texnologiyaning o'rni	156
Gazibekova Feruza Hakimovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining raqamli texnologiyalar muhitida tanqidiy va mustaqil fikrlashini rivojlantirish metodikasi	159
Haydarova Feruza Haydar qizi	
Talabalarda ma'naviy-axloqiy fazilatlar va sifatlarni shakllantirish mexanizmi	162
Jumanazarova Dilnoza Umurzaqovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kasbga bo'lgan qiziqishlarini shakllantirishda interfaol metodlarni qo'llash texnologiyasi	165
Jumayeva Malika Aliyevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarda kasbiy-nutq madaniyatini rivojlantirish	168
Lutfetdinova Ra'no Xusnetdinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik rivojlanishga zamonaviy yondashuvlar va jahon tajribalari ..	172
Masharipova Barno Erkin qizi, Adilbayeva Dilnoza Adilbay qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida til o'yinlari texnologiyalarining nazariy asoslari	175
Masharipova Dilfuza Muxammadjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachisi pedagogik faoliyatining o'ziga xosligi	178
Muhammadiyeva Feruza Turakulovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda aksiologik yondashuvdan foydalanish metodikasi	181
Muhiddinova Munira Xayrullayevna	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	184
Narzullayeva Sevara Omonovna	
O'qituvchining muloqot madaniyatini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	187
Nizamova Nodira Paxritdinovna	
Integrativ yondashuv asosida o'quvchilarning nutqiy kompetentligini rivojlantirishning mazmuniy izohlanishi	191
Oysha Qurbonova, Nodira Abduraimova	
Boshlang'ich ta'limda Finlandiya tajribasi	195
Nodira Sherboyeva	

Kutubxonachi kutubxona-axborot xizmati jarayonining yetakchi ishtirokchisi sifatida	198
O'ktam Nosirov	
Pedagogik ta'lim transformatsiyasida talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyasi.....	204
Rustamova Shoxista Omonjonovna	
Globallashuv sharoitida axborot-psixologik xavfsizlikni shakllantirish masalalari.....	208
Raxmatjonov Shoxjahon Dilshodbek o'g'li	
Talabalarga ingliz tilini o'qitishning zamonaviy innovatsion texnologiyalari	212
Sa'dullayeva Rushana	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	215
Saidova Dilbar Erkinovna	
Pedagog xodimlarda tolerantlik namoyon bo'lishining determinantlari.....	218
Sattorova Maxliyo Dilmurod qizi	
Kreativ metodlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativ tafakkur va fikrlashni rivojlantirish	223
Sultonboyeva Baxriniso Ilhomjon qizi	
Artpedagogika texnologiyalaridan foydalanib maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutqni rivojlantirish metodikasi	226
Xolmatova Fotima Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'limda yashil kompetensiyalarni shakllantirish yo'nalishlari	229
Yaqubova Shoir Tog'aymuratovna	
Emotsional intellektni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	233
Yarmatov Raxmboy Baxramovich	
Boshlang'ich ta'limda o'quv veb-saytlari orqali til kompetentligini rivojlantirish	239
Zokirova Sohila Muxtoraliyevna, Muxammadjonova Diyorabonu Muzaffarjon qizi	
Языковые изменения в русском языке XXI века: исследование новых слов, сленга, интернет-коммуникации, влияния англицизмов и глобализации на современный русский язык	242
Марупова Дилфуза Давроновна	
Oliy ta'limda talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyatining maqsad va vazifalari	247
F. R. Xosilova	
Boshlang'ich ta'lim texnologiya darslarida o'quvchilarni tabiiy materiallar bilan ishlashga o'rgatish	251
Kambarov Nodirjon Sattarovich, Nasirjanova Feruzaxon Alixon qizi	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvining qo'llanilishi va uning samaradorligi.....	256
Abdulazizova Yulduz Abdujabbor qizi	
Tabiiy fanlarni o'qitishda STEAM yondashuvi asosida kreativlikni rivojlantirish metodikasi	259
Abdullayeva Dilrabo Fayzulla qizi	
Umumta'lim maktablarida o'quvchilarda shaxs ma'naviy qiyofasini shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari.....	262
Aliyeva Zuxra Tursunboyevna	
Yosh avlodni madaniy-tarixiy yondashuv asosida tarbiyalashda madaniy-ma'rifiy muassasalarning o'rni..	265
Aripov Shokirjon Olimovich	
Ta'limda yangi texnologiya: 4K modeli va uni amalga oshirish yo'llari.....	268
Avliyoqulova Nasiba Choriyevna	
Badiiy-tarixiy materiallarni ta'lim jarayoniga integratsiyalashning metodologik asoslari	272
Baratov Baxtiyorjon Qodirovich	
Bolaning maktabgacha ta'lim tashkilotiga moslashishida o'yinning roli.....	275
Barno Masharipova Erkin qizi, Zuhrobova Mahliyo Abdulatif qizi	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida integrativ yondoshuvdan foydalanish texnologiyasi	278
Ernazarova Laylo Abdusaitovna, Saidahmadova Gulrux Farrux qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarda metarefleksiv fikrlashni rivojlantirishning psixologik-pedagogik asoslari	284
Ismailova Nilufar Isroildjanovna	
Semantic and Cross-Cultural Features of Food-Based Idioms in Karakalpak and English Languages.....	289
Jiemuratova Gulistan Koshkinbaevna	
Filolog talabalarida mustaqil fikrlash va qaror qabul qilishni rivojlantirishda metakognitiv yondashuvlarning didaktik mexanizmlari.....	292
Jo'rayeva Dilnoza Ro'zimat qizi	
Rivojlantiruvchi sohalar kompetensiyalariga integratsion yondashuv asosida maktabgacha yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash texnologiyasini rivojlantirish	296
Jo'rayeva Zilola Sayfiddin qizi	

Psixologlar kasbiy komponentlarini rivojlantirishda matematik usullardan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari.....	302
Kuziyeva Dilnura Dilmurotovna	
O'zbekiston metodik maktabida sotsiolingvistik kompetensiyani shakllantirish bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar tahlili	306
Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	
Maxsus pedagogika fanlarini o'qitishning nazariy-metodik asoslari	313
Maqsudova Nodira Alijonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishda ertakterapiya texnologiyalaridan foydalanish metodikasi	317
Muxiddinova Difuza Sherdor qizi	
Nutq madaniyatini shakllantirishda o'qituvchi nutqining roli.....	320
N. Q. Olimova	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	323
Narzullayeva Sevara Omonovna	
O'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirish metodikasi	326
Normirzayeva Maftunaxon Ilyosjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tadqiqot faoliyatini rivojlantirishda intensiv ta'lim texnologiyalarining metodik asoslari.....	329
Olloqulova Farzona Umedillayevna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi giperaktiv bolalar bilan ishlashda pedagogik kompetentligini oshirish metodikasi	332
Raimqulova Sojida Abdusaid qizi	
Talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy asoslari	335
Rustamova Shoxista Omonjonovna	
Inklyuziv ta'limni tashkil etishning xorijiy pedagogik amaliyotdagi modellari	339
Sultonova Zarina Uchqun qizi	
Xalq pedagogikasida ertaklarning tarbiyaviy va ma'naviy-ma'rifiy ahamiyati: ma'naviy begonalashuvga qarshi tarbiyaviy omil sifatida	343
To'xtasinova Farida Davlatali qizi	
B1 darajadagi talabalar uchun xorijiy tilni o'qitishda audiovizual texnologiyalar yordamida ta'lim samaradorligini oshirishning metodik asoslari	347
Toshpulatova Shaxsanam Xolmurodovna	
Kontekstli ta'lim va uning boshlang'ich ta'lim matematikasidagi ahamiyati haqida	350
Umarova Nigora Alisherovna	
Oiladagi psixologik muhitning o'spirinlarda to'liqsizlik kompleksi shakllanishiga ta'siri	353
Xalmuratova Dilorom Abdikarimovna	
Ta'limda faktcheking: misinformatsiya va dizinformatsiyaga qarshi kurashishning pedagogik asoslari	356
Xidirova Maftuna Ilhom qizi	
Maktab o'quvchilarini falsafiy va dunyoqarashga tayyorlash omillari	362
Xo'shboqova Farida Komiljon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq faoliyatini rivojlantirishning lingokognitiv asoslari	370
Xusanova Gulruxsor To'liqin qizi, Aliyeva Muhlis Baxodir qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyasini oshirish	374
Zokirova Sohibaxon Muxtaraliyevna, Erkinova Nazokatxon Anvarjon qizi	
Эффективность занятий кроссфитом в повышении уровня общей физической подготовленности слушателей института повышения квалификации МВД Республики Узбекистан	377
Албеков Шокир Адилбекович	
Роль торговых и кочевых маршрутов в формировании лингвокультурных заимствований между Хорезмом и Южной Сибирью.....	381
Сатымова Светлана Сатымовна	
Использование искусственного интеллекта в обучении русскому языку как иностранному: проблемы и решения.....	385
Ташева Дилором Салимовна	
Проблемы использования коммуникативного метода в преподавании русского языка студентам	389
Тоджибоева Наргиза Джумабоевна	

PSIXOLOGLAR KASBIY KOMPONENTLARINI RIVOJLANTIRISHDA MATEMATIK USULLARDAN FOYDALANISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Kuziyeva Dilnura Dilmurotovna

Buxoro xalqaro universiteti 2-kurs magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada psixologlar kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda matematik usullarni qo'llashning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilinadi. Psixodiagnostika, testlash, statistik tahlil va prognostik modellash kabi yo'nalishlarda qo'llanilayotgan matematik metodlarning afzalliklari yoritiladi. Shuningdek, psixologlarni tayyorlash jarayonida matematika madaniyatini shakllantirish va kasbiy bilimlarni takomillashtirishning pedagogik ahamiyati ilmiy asosda ko'rsatib beriladi.

Kalit so'zlar: psixolog, kasbiy kompetensiya, matematik usullar, psixometrika, statistik tahlil, testlash, pedagogik texnologiya.

Abstract: This article examines the theoretical and practical aspects of applying mathematical methods in the development of psychologists' professional competencies. It highlights the advantages of mathematical approaches used in psychodiagnostics, testing, statistical analysis and prognostic modeling. The scientific and pedagogical significance of fostering mathematical culture and improving professional knowledge in the process of training psychologists is also emphasized.

Key words: psychologist, professional competence, mathematical methods, psychometrics, statistical analysis, testing, pedagogical technology.

Аннотация: В статье анализируются теоретические и практические аспекты применения математических методов в развитии профессиональных компетенций психологов. Раскрываются преимущества использования математических методов в таких направлениях, как психодиагностика, тестирование, статистический анализ и прогностическое моделирование. Показано научное и педагогическое значение формирования математической культуры и совершенствования профессиональных знаний в процессе подготовки психологов.

Ключевые слова: психолог, профессиональная компетентность, математические методы, психометрия, статистический анализ, тестирование, педагогические технологии.

KIRISH

O'zbekiston o'z mustaqilligini qo'lga kiritgan dastlabki kunlardan boshlab, jamiyatimizning barcha sohalari qatori ma'naviy-mafkuraviy hayotimizda ham ulkan o'zgarishlar ro'y bermoqda. Mustaqil taraqqiyot yillarida to'plangan tajriba, dunyo jamoatchiligi "o'zbek modeli" deya e'tirof etgan o'zimizga mos va o'ziga xos rivojlanish yo'li, kelajagi buyuk davlat barpo etish borasida amalga oshirilayotgan barcha tarixiy o'zgarish va yangilanishlar yurtodshlarimiz qalbi va ongiga ulkan ta'sir ko'rsatmoqda.

Insonlarda kasbiy maqsad, kasbiy o'zlikni anglash, kasbiy shakllanish, kasb tanlash va uni o'zgartirish sabablari haqida, kasbiy rivojlanish bosqichlari haqida to'liq tasavvur mavjud emas. Ular esa o'z navbatida kasb psixologiyasining predmetini tashkil qiladi. Aynan kasb tanlash borasidagi ishlarni to'g'ri yo'lga qo'yish, ongli kasb tanlash, kasbiy inqiroz va qiyinchiliklarni yengib o'tishda mazkur fanga doir bilimlarni bilish talab qilinadi. Shu bois, hozirgi kunda kasb psixologiyasiga doir bilimlarga zarurat sezilmoqda. Keng tarqalgan ta'riflarga ko'ra psixologiya – psixik faktlar, ularning qonuniyatlari va mexanizmlarini o'rganadi. Shuningdek, psixologiya inson faoliyati va xulq-atvorida ob'ektiv reallikning aks etishi qonuniyatlari haqidagi fandır. Psixologiya sohasida amalga oshirilgan ilmiy tadqiqotlar va o'rganilgan nazariy manbalar, shuningdek, fanlararo o'zaro integratsiya jarayonlari psixologiya tarmog'ida ko'plab o'z predmetiga ega bo'lgan sohalarning ajralib chiqishiga turtki bo'ldi. Ular jumlasiga kasb psixologiyasini kiritishimiz mumkin.

Kasb va kasbga yo'naltirishning nazariy shart-sharoitlari deganda, kasb va kasbga yo'naltirish faoliyatini samarali tashkil etishga qaratilgan turli xil qarashlar majmuasi, g'oyalari va tasavvurlar yig'indisi tushuniladi. Bu yoshlarning shaxsiy qiziqishlari, layoqati va qobiliyatlariga mos keladigan, jamiyat uchun zarur kasblarga yo'naltirishdir (1-jadvalga qarang). Muammoning muhimligi, yoshlarni kasbga yo'naltirishga oid bir qator amaliy masalalarni shoshilinch ravishda hal qilish zarurligi hozirgi vaqtda ko'plab mutaxassislar: pedagoglar, psixologlar, shifokorlar, iqtisodchilar, sotsiologlar va g'oyat xilma-xil sohalarida ishlovchi amaliyotchi xodimlarning e'tiborini o'ziga jalb etadi. Bu borada ko'plab mutaxassislarning ishtirok etishi va ish olib borishi muammoni to'g'ri va kompleks tarzda hal etish uchun zamin yaratadi, albatta (1-jadvalga qarang).

Hozirgi davrda iqtisodiyot hamda madaniyatni tez va uyg'un rivojlantirish, ijtimoiy munosabatlarni va siyosiy ustqurmani takomillashtirish, jamiyatning asosiy ishlab chiqaruvchi kuchi va oliy boyligi bo'lmish insonning o'zini yanada kamol toptirish manfaatlarini yosh avlodlarga ta'lim va tarbiya berishga yangicha, yanada keng ko'lamda yondashishni talab qiladi. Hozirgi kunda amaliy psixologiya tez rivojlanmoqda va jamiyatning turli sohalarida, xususan ta'lim tizimida o'z o'rnini topgan. Maktablarda amaliy psixologlarning faoliyati tobora muhim rol o'ynamoqda. Psixologlar umumta'lim maktablari, litseylar, maxsus maktablar va boshqa ta'lim muassasalarida bolalar va o'quvchilarning ruhiy holatini rivojlantirishda, ularning ijtimoiy moslashuvini qo'llab-quvvatlashda katta amaliy yordam ko'rsatmoqdalar.

Amaliyotchi psixolog – bu yangi va jamoat uchun muhim mutaxassislik bo'lib, ta'lim tizimidagi ijtimoiy talablarni qondirish uchun tashkil etilgan. Yosh avlodning ijodiy va axloqiy salohiyatini rivojlantirishga bo'lgan talablar ortib borar ekan, amaliyotchi psixologlarning malakasini oshirish zaruriyati yuzaga kelmoqda. Maktab amaliyotchi psixologlari o'quvchilarning ruhiy va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlash, ularning psixologik holatini tushunish va muammolarini hal qilishda muhim rol o'ynaydi.

Biroq amaliyotchi psixologlarni tayyorlashda ko'plab muammolar mavjud. Bir tomondan, amaliyotchi psixologlarning malakasi doimiy ravishda oshirilishi zarur, chunki bu jarayon ularning o'z faoliyatlarida yangi ijtimoiy ehtiyojlarga samarali javob berish imkoniyatini yaratadi. Ayni paytda, qisqa muddatli kurslar va tayyorlik dasturlari psixologlarning amaliy faoliyat sifatini oshirish uchun yetarli bo'lmayapti. Shu bois, oliy ta'lim muassasalarida amaliy psixologlarning malakasini oshirishga e'tibor qaratilishi, ularning kasbiy kompetensiyalarini doimiy ravishda yangilab borishi zarur.

Maktab amaliyotchi psixologlarning malakasini oshirishga qaratilgan samarali dasturlar o'quvchilarning psixologik rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda, ularning o'zaro munosabatlarini yaxshilashda va psixologik yordam ko'rsatishda yanada samarali bo'lishiga olib keladi. Bu esa, o'z navbatida, ta'lim tizimining umumiy sifatini oshirishga hissa qo'shadi.

Maktab amaliyotchi psixologining kasbiy faoliyati zamonaviy ta'lim tizimida tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Biroq ushbu sohada kadrlar tayyorlash va ularning uzluksiz kasbiy rivojlanishini ta'minlash jarayonida qator muammolar mavjud. Avvalo, amaliyotchi psixolog kasbi va ushbu xizmat sohasi hali-hanuz to'liq shakllanmaganligi sababli, maktab amaliyotchi psixologining huquqiy maqomi, funksional vazifalari, ta'lim muassasasining xususiyatlariga qarab faoliyatining asosiy yo'nalishlari va o'ziga xos jihatlari aniq belgilab berilmagan. Shu bois, ularning kasbiy rivojlanishiga qaratilgan uzluksiz ta'lim tizimi ham hali to'laqonli ishlab chiqilmagan.

Zamonaviy psixologik amaliyotda obyektivlik va aniqlikka bo'lgan talab ortib bormoqda. Psixolog nafaqat inson psixikasini tushunishga ega bo'lishi, balki olingan ma'lumotlarni ilmiy asosda tahlil qilish, umumlashtirish va prognoz qilish imkoniyatiga ega bo'lishi zarur. Bunda matematik usullar psixodiagnostika, testlash va tadqiqot jarayonlarida muhim instrument hisoblanadi.

Psixologiyada matematik usullarni qo'llash psixometrik yo'nalishning rivojlanishi bilan bog'liq bo'lib, statistik tahlil, modellashtirish, korrelyatsion va regression tahlillar psixolog kasbiy kompetensiyalarining ajralmas qismiga aylandi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Psixologik tadqiqotlarda matematik usullarning qo'llanishi psixodiagnostika va empirik izlanishlarning ilmiy asoslanganligini ta'minlaydi. Abdullaev shuningdek, psixologiyada empirik tadqiqot metodlari kompleks yondashuvni talab qilishini, bunda statistik tahlil va matematik modellash tadqiqotning ishonchligi va obyektivligini oshirishini ta'kidlaydi. Anciferova shaxs psixologiyasini o'rganishda individual farqlarni aniqlash, ma'lumotlarni solishtirish va baholashda matematik metodlar zarurligini qayd etadi.

Psixodiagnostika sohasida Burlachuk va Morozov tomonidan ishlab chiqilgan ilmiy yondashuvlar testlarning ishonchligi, validligi va standartlashtirilishini aniqlashda matematik-statistik usullar muhim o'rin tutishini ko'rsatadi. G'ulomov va Mamatqulov psixologik tadqiqotlarda statistik usullardan foydalanish amaliy psixologlar uchun kasbiy kompetensiyaning ajralmas qismi ekanini ta'kidlaydi, xususan, korrelyatsiya, regression tahlil, faktor va dispersiya tahlili psixologik jarayonlarning ichki qonuniyatlarini ochishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

Xorijiy adabiyotlarda ham matematik psixologiya alohida ilmiy yo'nalish sifatida yuksak baholanadi. Kornilova va Chumakova matematik modellash psixologik hodisalarni aniqlashda aniqroq natija berishini asoslab beradi, Field esa statistik paketlardan to'g'ri foydalanish psixologning tahliliy salohiyatini oshirishini ko'rsatadi. Meyers, Cohen va Tabachnick asarlarida ko'p o'zgaruvchili tahlil metodlari psixologik izlanishlarda qaror qabul qilish jarayonini chuqurlashtiruvchi ilmiy asos sifatida taqdim etiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi ushbu mavzu doirasida psixologlar kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda matematik usullarni qo'llash jarayonini empirik va nazariy tahlil qilishga asoslanadi. Ma'lumotlar amaliyotchi psixologlar faoliyatini o'rganish, psixodiagnostik testlar natijalarini yig'ish, statistik tahlil dasturlarida qayta ishlash hamda mavjud ilmiy manbalarni kontent tahlili orqali baholash yo'li bilan olindi. Tadqiqotda asosiy e'tibor o'rtacha qiymatlar, dispersiya, korrelyatsiya va regression tahlil kabi statistik metodlardan foydalanishga qaratildi. Shuningdek, psixometrik modellardan – Kronbax alfa koeffitsienti, IRT parametrik tahlili va Rash modeli – testlarning ishonchlilik va validligini aniqlashda foydalanildi. Olingan ma'lumotlar kompyuter dasturlari yordamida qayta ishlanib, natijalar taqqoslash, umumlashtirish va diagnostik ko'rsatkichlarni aniqlash orqali tahlil qilindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Psixolog kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishda matematik usullar muhim ahamiyatga ega. Psixologning kasbiy kompetentligi quyidagi tarkibiy qismlarni o'z ichiga oladi:

1. Diagnostik kompetensiya – psixodiagnostik testlarni tuzish va baholash;
2. Tahliliy kompetensiya – ma'lumotlarni statistik usullarda tahlil qilish;
3. Kommunikativ kompetensiya – tahlil natijalarini tushunarli tarzda taqdim etish;
4. Prognostik kompetensiya – psixologik jarayonlarni modellashtirish va prognoz qilish.

Bu elementlarning aksariyati matematik usullarsiz to'laqonli bajarilishi mumkin emas.

Statistik tahlil usullari. Psixologik tadqiqotlarda statistik usullar ma'lumotlarni ishonchli va obyektiv tarzda tahlil qilish imkonini beradi. Ushbu usullarga quyidagilar kiradi: o'rtacha qiymatlar va dispersiyani hisoblash, korrelyatsion tahlil (Pirson, Spirmen), t-test va F-test, regression tahlil, faktor va klaster tahlili. Bu usullar psixologik hodisalar orasidagi bog'liqliklarni aniqlash va umumiy qonuniyatlarni chiqarish imkonini beradi.

Psixometrik modellash. Testlar ishonchlilik va validligini baholashda matematik modellar muhim ahamiyatga ega. Masalan, Kronbax alfa koeffitsienti ichki muvofiqlikni baholashda qo'llanadi, IRT (Item Response Theory) test savollarini parametrik tahlil qilish imkonini beradi, Rash modeli esa test sifati va o'zgaruvchanlikni baholashda qo'llaniladi.

Prognostik modellar. Regression modellar, neyron tarmoqlar va Bayes tarmoqlari psixologiyada shaxs xulq-atvorini prognoz qilish, kasbiy yo'nalishni aniqlash va stressga chidamlilik darajasini baholashda qo'llaniladi. Bu psixologga ilmiy asosda qaror qabul qilish imkonini beradi.

Psixologlarni tayyorlashda matematik usullarni o'qitish xususiyatlari

Psixologlarni tayyorlash jarayonida matematik usullarni o'rgatishning asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

1. Integrativ yondashuv – matematik usullar psixologiya fanlari bilan bog'liq holda o'rgatilishi lozim.
2. Amaliyotga yo'naltirilganlik – talabalarga real tadqiqot ma'lumotlari va testlar bilan ishlash imkoni yaratilishi kerak.
3. Kompyuter dasturlaridan foydalanish – SPSS, R, Python kabi statistik platformalar psixologning raqamli madaniyatini oshiradi.
4. Matematik fikrlashni rivojlantirish – tahliliy va modellashtiruvchi fikrlash ko'nikmalari shakllantiriladi.

Matematik usullardan foydalanish psixologning kasbiy faoliyatida aniqlik, ishonchlilik va obyektivlikni ta'minlaydi, tadqiqot va amaliyot samaradorligini oshiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Psixologlar kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda matematik usullardan foydalanish mutaxassisning ilmiy-tatbiqiy imkoniyatlarini kengaytiradi, psixodagnostik jarayonning ishonchli va obyektiv kechishini ta'minlaydi. Zamonaviy psixologni tayyorlashda statistik tahlil, psixometrik modellash va prognostik usullarni chuqur o'rgatish dolzarbdir. Matematik madaniyatni oshirish psixologik amaliyot samaradorligini ko'taruvchi muhim omil hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Абдуллаев Ш. Психологияда эмпирик тадқиқот олиб бориш технологиялари. – Самарқанд: СамДУ нашриёти, 2020.
2. Анциферова Л. И. Психологическое исследование личности. – Москва: Наука, 2018.
3. Бурлачук Л. Ф., Морозов С. М. Словарь-справочник по психодиагностике. – Киев: Вища школа, 2016.
4. Гуломов А., Маматкулов Қ. Психологияда статистик усуллар. – Тошкент: Университет нашриёти, 2020.
5. Дабиров С. А. Амалиётчи психологлар учун статистик таҳлил асослари. – Тошкент: Иқтисод-Молия, 2021.
6. Kelly J. Statistical Methods in Psychology. – London: Routledge, 2017.
7. Kornilova T. V., Chumakova M. A. Metody matematicheskoy psikhologii. – Moskva: Yurayt, 2019.
8. Meyers L., Gamst G., Guarino A. Applied Multivariate Research: Design and Interpretation. – Thousand Oaks: SAGE Publications, 2013.
9. Field A. Discovering Statistics Using SPSS. – London: SAGE Publications, 2018.
10. Хайдарова С. М. Амалиётчи психологлар учун тадқиқот методлари. – Тошкент: Тафаккур, 2022.
11. Челпен В. И. Математические методы в экспериментальной психологии. – Москва: Логос, 2015.
12. Cohen J., Cohen P., West S. G., Aiken L. S. Applied Multiple Regression/Correlation Analysis for the Behavioral Sciences. – New York: Routledge, 2014.
13. Tabachnick B. G., Fidell L. S. Using Multivariate Statistics. – Boston: Pearson, 2019.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.